

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 „ „ „ 2 „
15 „ „ „ 3 „

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišтво (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 „ — „
za četrt leta . . . 2 „ 50 „

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl.
za pol leta . . . 4 „ 50 „
za četrt leta . . . 2 „ 10 „

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Časnikarstvo v luži.

V nemirnih časih dandanašnjih, ko se vse javno, rekli bi, na vasi vrši, je časnikarstvo sijajne važnosti, naloga njegovega lepa, vzvišena, ker ima biti izraz občnega mnenja, da, celó delati ali vsaj voditi ima to mnenje. Zavedajoč se te vzvišene naloge moralo bi pa tudi skrbno ozirati se na to, da se kaže svetu v spoštljivi obleki, da je obnašanje njegovo časti in čisljanja, spoštovanja vredno. Kdor zaseda visoko stopinjo, ne sme kazati se v strgani, umazani obleki, še manj pa v pogovoru rabiti besede, kakoršne se slišijo v družbah najnižje omike ali po krčmah zadnje vrste.

Res se je časnikarstvo do novejšega časa zavedalo svoje važne stopinje in skušalo varovati si spoštovanje občinstva s tem, da se je držalo strogo v mejah spodobnosti ter skrbno ogibale se vsega, kar bi ga utegnilo ponižati in tako ob veljavo spraviti pred občinstvom. Bilo je pa tudi večidel v rokah skušenih možakov temeljitega znanja, ki so bili svoji nalogi po vsem kos. A časi so prihajali čedalje bolj viharji, treba je bilo več časnikov in tako je, ker število za časnikarstvo sposobnih možakov ni rastlo v primeri s časniki, prišlo jih čedalje več v nespretno, nesposobne roke. Najhitreje se je to godilo na Dunaji, kjer je tudi časnikarstvo najhitreje drlo navzdol. Podlost, nesposobnost in lažljivost se je pokazala najprej v ustavovernih, zdaj večidel prusaških listih, ki so zlasti o Čehih in drugih Slovanih in konservativcih sploh jeli pisati s kolom in blatom, pero pa in črnilo imeli so le še za svoje privržence. Od tod se je ta gnjiloba jela širiti po provincijah, najprej se je prikazala potem tudi pri listih iste barve in istega namena; ti listi so kmalo posnemali patronko „N. freie Presse“, skušali so jo celo prekositi v blatenji nasprotni stranke, v laganji in prav drvarski surovosti. Slovanski in slovenski listi so dolgo še ostali na poti spodobnosti in da-si so bile besede njihove včasih prav ostre, surovosti si v njih zastoj iskal. Laž so sovražili in če je vrinila se kaka neresničnost v njihove vrste, so jo brž popravili, ko so zvedeli za zmoto. Najmanj so se dotikali pa časti posameznih oseb in če se je vendar-le sem ter tje komu krivica godila, so radi odpirali svoje prostore vsakemu opravičenju.

Žalibog, da ni več tako! In da ni tako, je zasluga naših vrlih in nadepolnih „mladih“, ki v vsem posnemajo „liberalne“ Nemce in nemškutarje so tudi njihovo pisavo prenesli v liste svoje stranke, „Slov. Narod“, „Soča“ in „Tednik“. Drugi listi jim sicer na tem polju ne sledé, a vendar jim v vročini boja sem ter tje uide kaka beseda, ki se v olikanih krogih navadno ne sliši. V naglici in nevolji se pač vsaka beseda ne more na rešeto djati, posebno če je odgovarjati na tako surove napade, ka-

kor so pri „Narodu“ na dnevnem redu. Do obrekovanja, hudobnih laži in surovega psovovanja se pa drugi listi vendar še niso pogreznili.

Poglejmo si nekoliko lista „Narod“ in „Tagblatt“. Kdo more šteti psovke, kolikor jih je zlasti prvi list že znašel in metal za najvrlejšimi, spoštovanja vrednimi narodnjaki! „Klečeplaz“, „mevža“, „troglodit“, „far“, „farški blapec“ itd. — to so še najpohlevnejše psovke, brez katerih ne more noben list na svetlo. Za tem pride obrekovanje, javno zaničevanje vere, zasmehovanje cerkvenih obredov itd., v čemur mu drug „Tagblatt“ vrlo pri-trkuje. —

Najnesramnejša sta pa oba lista v lažeh. Te laži pa niso pomote, ki bi izvirale iz nenatančnih ali napačnih poročil ali pozvedeb, — ne, te laži so hudobne izmišljije, pisatelj vé, da se laže, da bi s tem koga očrnil, mu škodoval na časti ali na čem drugem. Da je, kar trdimo, res, dokaže to, da „Narod“ in „Tagblatt“, če se jima prav dokaže, da ni res, kar sta pisala o tem ali unem, ktere sta obrekovala, vendar-le ne prekličeta nikdar laži in ne dasta besede natolcevanemu, da bi se opravičil. Pošten list bi se nikakor ne branil tega, marveč vesel bi bil, da ima priliko popraviti krivico, ktera se je komu godila po listu. Tako ostane v „Narodu“ in „Tagblattu“ laž tiskana in obrekovanec je obrekovan, dokler je še kak list na svetu. Mi opozorimo le na laži, ktere sta v najnovejšem šasu trosila po svetu „Narod“ in „Tagblatt“ o gosp. Pircu; dasiravno je bil „Slov.“ brž dokazal, da sta se oba lista prav debelo lagala, vendar nista preklicala laži in ker je ona „pikantna“ notica šla po vsih nasprotnih nemških listih, velja še zdaj laž za resnico pri vseh, ki niso brali nasprotnega dokaza v naših listih. Na tem edinem slučaju smo dokazali to, kar se je v „Narodu“ in „Tagblattu“ že stokrat godilo, zdaj zopet dr. Bleiweissu, čegar čast mora g. škof ljubljanski sam braniti.

Ali ni to pravo tolovajsko časnikarstvo, ki preži na čast bližnjega, da mu jo vzame? Ali ni tako časnikarstvo v luži? Ali se more sploh kaj ostudnejega misliti, ko tako rokovnjačarstvo? Ne, gotovo ne!

Štremajerjevi groši — in še nekaj.

(Konec.)

Pa to še ni vse. Ta podpora podira tudi duhovsko disciplino in pomaga vresničiti od liberalcev tako zaželjeno oprosteno (emancipation) nižje duhovščine od višje. Ker je vlada konečno razsodbo o vrednosti in nevrednosti prosečega duhovna sebi pridržala in ji prosilci to pravico že s svojimi prošnjami pripoznavajo, se zna zgoditi in se je tudi res že zgodilo, da taki podporo dobé, ki je niso vredni, pa so vladi všeč. Ali ni to korupcija?

Pa še več. Ta denar nas tudi od ljudstva trga. Kako lepo se kaže ljubezen zvestih katoličanov, ki papežu pošiljajo milih darov, da se od njih živé, ker jim vest ne pripušča milijonov sprejemati iz rok tistih, ki so jih krivično oropali! Kako ginljivo je, ko na Nemškem ljudstvo škofom od vlade po dražbi prodane reči kupuje in potem nazaj v rabo prepušča! In kolikor naše ljudstvo poznamo, ali mar mislite, da bi nas stradati pustilo, ako bi nam vlada ne pomagala, ali plačo zavoljo možate branitve cerkvenih pravic odtegnila? Gotovo ne, da smo le vsi edini. Kakor pa reči zdaj stojé, nam tudi tega ni pričakovati, in tudi to so nam prosilci zmedli. — Če bi se n. pr. kak duhoven v svoji stiski naravnost do ljudi obrnil in jih prosil, da bi mu ali pri beri kaj primaknili, ali sicer kaj pomagali, bi se pač kmalo nekteri dobili in rekli: „Čemu to, gospod! ali ne vidite, kako smo že obloženi z raznimi dajavščinami? Vsaj so vam denarji na ponudbo; prosite za-nje, kakor so ta in ta gospod prosili; kaj nas nadlegujete!“ Tedaj duhoven, ki ni prosil, je na vse strani revež. Ohranil si je prostost in dobro vest — ali od tega, pravi „Narod“, človek ni sit! Še pritožiti se skoraj ne sme zavoljo pomanjkanja, ker mu zmiraj v zgled stavijo prosilce, katerim je s podporo zdatno pomagano. Ali ste to pomislili vi, ki ste prosili?

III. Če pa ta denar duhovščini ne koristi, ima pa vsaj vlada kaj dobička! Tudi ta ga nima! Taka vlada, ki si mora z denarjem prijateljev dobivati, ali vsaj z denarjem nasprotnikom usta mašiti, ne stoji trdno. Če se duhovni v kaki reči vladinim naredbam protivimo, se zgodi zato, ker vidimo, da vlada le sebi škoduje; in gotovo so tisti boljši prijatelji, ki ji napake odkritosrčno povedo in jo svaré, kakor pa oni, ki iz lastne dobičkaželjnosti tudi k njenim napakam molčé. V tem pa, kakor zdaj reči stojé, vladí prav damo, da si med prosilci izbira. Ker so ji prosilci to pravico sami dali, pač ne more drugač biti, da vlada le takim podporo delí, ki so ji prijazni, ki za-njo delajo ali se ji saj ne protivijo.

Iz tega razjasnila je očitno, kako napačno so storili tisti, ki so prosili za to podporo. Če le količkaj hočejo žalostne posledice pomisliti, gotovo več prosili ne bodo. — Kaj bo pa potem, če nobeden v naši škofiji za podporo več prosil ne bo? Potem bo pa vlada rekla: Ljubljanska škofija je materialno najbolj postavljena; njeni duhovni v primeri najbolj stojé; sicer bi za podporo prosili, ktero jim ponujamo! Res, lahko bi tako rekla, dasiravno dobro vé, kako slabe so nekatere duhovnije; zato je pa naša dolžnost, da jo prehitimo in da se zoper tako tolmačenje že zanaprej zavarujemo.

Dveh reči h koncu ne smemo zamolčati, ki ste veliko pripomogle, da zdaj naše reči

boljše ne stojé. Prvič smo premalo naslombe in moralčne podpore imeli od više strani. Naši nasprotniki ne tajé, da bi radi nižjo duhovščino od više odtrgali; naravno bi tedaj bilo, da bi se bili na dotičnem mestu potegnili; tako smo pa vsim vetrovom prepuščeni in tako ni čuda, da se kateri do vlade obrne, ki mu denar ponuja. — Druga reč je pa ta, da smo razdeljeni in osamljeni, in toraj nimamo tiste moči, katero edinost daje. Čemu so bile kdaj provincijalne sinode, ki jih zdaj le še po imenu poznamo? Čemu so po družih škofijah še zdaj dekanijske konference? Zakaj bi jih pri nas ne bilo? Ko bi bili pri prvem razpisu državne podpore duhovni po dekanijah skupaj stopili, gotovo bi ne bilo toliko prosilcev; drug družega bi bili vneli in podprli, da bi rajši še toliko pomanjkanje tipeli, kakor pa tako zmešnjavo naredili. — Pa zdaj je storjeno, vendar še ne zamujeno. — Popraviti in pomagati je treba.

Pač se je med tem časom osnovalo vzajemno duhovno podporno društvo in marsikteremu potrebnemu v kratkem času pomagalo. Ali veliki potrebi, ktera bo še zmiraj večja, to društvo ni kos. Pri velikih rečeh se z malimi pomočki ne shaja. Kaj tedaj storiti?

Prosimi ne več! Da bo pa vlada vedela, da nismo kar čez noč obogateli, naredimo ta-le predlog: Naj bi se duhovni po dekanijah zbrali, in tam pismeno in odkritosrčno svoj težaven in slab materialni stan razložili; tisti, ki so podpore potrebni, tudi to po škofijstvu vladi naznanili in tudi prosili, pa le proti temu, da jo škofija med res vredne in potrebne razdeli. — Če vlada ne bo hotela pomagati, se bomo že kako preživeli, pa smo vsaj svojo dolžnost storili, storili kot možje in duhovni.

Zdaj pomislite, bratje, in povejte, kaj se vam zdi?

Avstrijsko cesarstvo.

Iz Ljubljane, 29. julija. (Izv. dop.) V zadnji „Schulzeitung-i“ se gosp. prof. Lt. pritožuje, kakor da bi se mu bila v „Slovencu“ kdo vé kaka krivica storila. Taki spisi, kakoršni so bili „Laib. Schulzeitung-e“, gosp. profesorja sami tožijo, kajti o verouku kaj zaničljivo govori; tako se mu malo vreden zdi ta nauk, da bi rad, če bi le mogel, ga pahniti iz šole. Taki spisi vsakega vernega katoličana v srce zbasti morajo — in molčati se tukaj ne more in ne sme. Če bi bil g. Lt. samo pri kritiki Wapplerjeve knjige ostal, bi mu tega nihče zameril ne bil, — ali on je segal veliko dalje, Wapplerjeva knjiga mu je bila le s trte zviti povod.

Najhuje pa je gosp. profesorju, da se pisatelj zadevnih člankov ni podpisal, in mu navede besede Riemerjeve o Götheju.

Kar se tiče citata, moramo g. profesorju odgovoriti, da ga ne spoznamo za tako splošno veljavnega, tudi če bi se bil malo bolj omikano izrazil, — temuč smo prepričani, da mnogi — morebiti tudi v „Schulzeitung-i“, svoja imena zgolj iz nečimurnosti podpisujejo; kako izvrsten članek sem spisal, si mislijo, škoda bi bilo, če bi svet pisatelja ne poznal. Če pa gosp. profesor omenjenemu citatu res tako splošno veljavo priznava, naj spraša natančno, morebiti ga bo potem z dobro vestjo na-se obrniti zamogel — in ga tudi svojim prijateljem v prevdarek priporočal.

Drugi izrek pa: „čevljar ostani pri kopitu“, se kakor nalašč na gosp. profesorja samega nanaša; kajti če bi bil on ostal pri

kopitu naravoslovji, in bi ne bil rinil verouka iz šole, bi zadevnih člankov ne bil provocaril. — Tudi se grozi gosp. profesor, da se „Slovenec“ odgovarjal ne bo, — to pa nas kaj malo briga, ali naj odgovarja ali ne; toda povedati mu moramo naravnost, da „Slovenec“ zaradi tega molčal ne bo, ampak grajal bo o priložnosti napake, ktere se po nekterih novošegnih profesorjih godé pri odgoji katoliške mladine — ne gledé na to, je li temu ali unemu profesorju všeč ali ne — in to zaradi tega, ker mu je blagor mladine in prihodnjega zaroda bolj pri srcu, kakor pa nekterim profesorjem najemnikom, kakor nek učenec lastne profesorje v „Sl. N.“ imenuje.

Če pa gosp. profesor pravi, da naj „Slovenec“ ostane „bei seinen Volksverdummungsversuchen“, ga moramo opomniti, da je to uličarska fraza, ktera omikanemu in resnicoljubnemu ter značajnemu profesorju prav slabo pristuje. V čem obstojijo ti „Verdummungsversuche“? Na dan z odgovorom, pa ne le s frazami, ampak z dokazi, — potem bomo dalje govorili. Ali bo morebiti zopet le verouk vsega kriv?

Še veliko bi imeli gosp. profesorju odgovoriti, in tudi ostrejše, ker ravno v zadnji „Schulzeitung-i“ je pokazal toliko slabosti, da bi bilo res bolje, če bi bil že zdaj molčal; ker pa vemo, da taka polemika, nalašč in brez vzroka provocarana, ne koristi veliko, in ker raji mislimo, da gosp. profesor sam ni prevdaril, kako daleč da sežejo omenjeni članki „Schulzeitung-e“, naj bo za zdaj zadosti.

Iz Gorenjskega, 26. julija. ...ski (Izv. dop.) — Kakor v „Slovencu“ od dne 25. t. m. beremo, novi deželni voditelj gosp. Widmann ljubljanskemu „Tagblatt-u“ in njegovim pajdašem ni nič kaj po volji, najbrže ne, ker ni „kost od njihove kosti“. To je prav lahko verjetno; kajti ljudem tega kopita se mora, če ne družega, saj to priznati, da imajo — dobre nosove, ali kakor Nemci pravijo, „gute Spürnasen“. Morebiti že naprej vedó, da se ne bo odslej vršilo vse po njihovih željah. Pisalcu teh vrstic je namreč 12. t. m. poročal star prijatelj iz Holomuca med drugim tudi naslednje: „Kranjci smete sami sebi čestitati, da dobite tako izvrstnega moža za dež. glavarja. Jaz ga dobro poznam; bil je pred kakima dvema letoma tu v Holomucu kratak čas za okrajnega glavarja, in živijo tudi njegovi najbližnji sorodniki (oče je vpokojeni kresijski glavar) tukaj. G. Widmann je še mlad, a jako najden in zmožen mož, ter pozna dobro potrebe sedanjega časa; od tod tudi njegov neprilčno hiter avansement.“ — Mogoče, da so tudi „Tagblattovci“ kaj enacega, ali morda še kaj bolj zbudljivega o njem zvedili, toraj si napenjajo revčeki šobe, enako presitemu otročiču, ki se pri jedi kuja. Nam tukaj zunaj na deželi zdaj še ne gre presojevati o novem deželnem voditelju in o njegovem delovanju. Se vé, da nam bi bil zvest — pravimo zvest — rojak ljub in drag; — to pa vendar rečemo na vsa usta, da ko bi bil g. Widmann tudi čisto trd Nemec (kar vendar ni, in če ume česki, je upati, da bo za silo umel tudi slovenski), da je pa le pošten in prebrisan mož, ter ima politično-zdrave oči, vsled kterih dobro vé razločevati pravico od krivice, nam je ljubši, kot deset taci, ki znajo v obraz priliznjeno govoriti po domače, od strani pa po ptuje ščipati, in Bog zna kaj skrivaj poročati o nas na višja mesta. Komur je namreč djansko mar za resnico, je bo že tako dolgo iskal, da ji bo prišel do vira; in ako jo potem sklepa

tudi s pravico, potem se deželi in narodu tudi ni ničesa bati. Zahtevali pa nismo nikdar družega, kakor kar nam po pravici tudi gre, in kar nam je bilo mnogokrat, in celo po javno izrečeni besedi svetlega vladarja samega zagotovljeno!

Iz št. Miklavža pri Ormužu, 27. julija. (Izv. dop.) (Ptujška bolnišnica.) — Ptujčani so si napravili novo bolnišnico, za katero zdaj koledujejo darov. — Kot načelnik bolnišnice je dr. Štrafella, slabo znani nemčur, ki je poslal okrožnico srenjam, ktere prosi, naj občine darujejo za njihovo bolnišnico, a on bo pri teh prav težko kaj opravil. — Mi take dobrodelne naprave popolnoma odobrujemo in smo tudi vsigdar pripravljeni za dobrodelne namene po vsej mogočnosti darovati, toda za ptujsko bolnišnico pač ne. — Vprašajmo, zakaj ne? — Ali je ta bolnišnica mestna, samo za tržane, tako zvani „Bürger-spital“, ali pa je občna? Ta vprašanja si dovolim odgovoriti.

Če je bolnišnica mestna, potem se nam res prav nič ni nadjati, da bi mi svoje bolnike iz srenj tje pošiljali smeli, tedaj bi bil vsaki dar Ptujčanom edino na hasek, nam pa se vé da na škodo, in ti penezi bi bili kakor v mlako vrženi. — Če pa je bolnišnica občna, potem mora biti vsak bolnik sprejet, naj si bo iz te ali one srenje. Siromaški se vzdržujejo v bolnišnici iz deželnega fonda iste dežele, v katero je bolnik pristojen. Tu se ne bode vprašalo, ali je tista srenja, iz ktere je bolnik domá, kaj za bolnišnico darovala ali ne, in zakaj ne? — Če je bolnik premožen, ali ima njegova žlahta ali rodbina kako vrednost, se morajo vsi stroški, ktere je bolnik napravil, pri ravnateljstvu bolnišnice plačati. Da, vprašali boste: kaj pa če je siromak? Dobro, na to je odgovor lahek. Navadno pridejo v bolnišnico popotniki, ki si iščejo po svetu dela, ter po potu zbolé, nekteri pa grejo v bolnišnico, da si tam na mehki postelji počinejo, češ, da so slabi in bolni. To so potepuhi. Pravijo, da jim je slabo v želodci, ali pa da so udi života slabi, da potem dobivajo na dan po polič vina, dobro hrano itd. Da bo kdo, ki ima svoje premoženje, kaj tacega storil tega ni misliti, ker za denarje svoje se lahko v krčmi hrani in polega. —

I no, naj si bo, je bolan, zares ali ne, to pustimo pri kraju, samo o tem hočem govoriti, da je siromak. Po vsakem odhodu bolnika iz bolnišnice pošlje ravnateljstvo občini izkaz, koliko je potrosil itd. in to mora srenja iz premoženja, če ga bolnikova rodbina ima, izterjati; če ga pa nima, se mora napraviti spričalo siromaštva in na podlagi tega plača stroške za siromaka deželni fond, za ktere se pri dači ali štibri že doneski prišteva.

Iz tega nam je jasno, da bolnišnica nima nobenega bolnika zastoj v zdrževanju, ampak dobi za vsakega stroške plačane, tedaj bi plačevali za deželni fond pri dači za bolnišnico pa še posebej doneske odrajovali. Tega pač ni treba. Če bomo to delali, potem se nam pač lahko Ptujčani ne samo v pešico smejejo, ampak naravnost nam v obraz. — Kakor sem slišal, se nekatere občine boje rekoč: Če pa nič ne darujemo, nam ne bodo bolnikov sprejemali, ampak naravnost v občino pošiljali, in še pristavijo, da je gospod Štrafella jako „kunšten“, ker je doktor pravice, to je da so „advokat“ in poleg tega pa še doktor zdravilstva, to je „padar“, ker so „špitalsverboltar.“ — A pa kaj smo se v tega Strafellaja tako zapleli, da ne govorimo več od bolnišnice, on

bo hud, če bomo ga tako pikali. Pa naj bo kakoršen že hoče biti, če prav doktor;

Da se srenje bojijo, da ne bi njihovih bolnikov v bolnišnico sprejemali, če nič ne darujejo, je prazna bojazljivost, ker, če je bolnišnica občna, se mora vsak bolnik v njo sprejeti, naj si bo iz te ali une občine! S tem ste prepričani, da Vam ni treba prav nič za ptujsko bolnišnico darovati, in zagotovljeni ste tudi, da bodo se tam bolniki za naprej prav tako sprejemali, kakor do zdaj, če bo prav pri ravnateljstvu devet Strafellov. —

(Dalje prih.)

Iz Štajarskega, 28. julija. (Izvr. dop.) (Slovensko vredovanje.) Srenja Hermanec nameni po predlogu njenega zapisničarja in predstojnika v svojem delokrogu izključljivo slovenski vradovati ter tako vpejati slovenski jezik kot vradni jezik. Sprejemala se bodo le slovenska pisma, drugačna se bodo nazaj pošiljale, če se bodo pa nemška pisma vsilovala ali celo na vrata pribijala, bode se na nje odgovarjalo le slovenski. V kratkem se bode sklicala seja odbornikov, da se ta nasvet potrdi, in c. kr. okrajnemu glavarstvu naznani. Akoravno srenja to sme po pravici in celo po postavi državljskih pravic terjati, bode skrajno glavarstvu ta sklep boje sistiralo in tako postavnim terjatvam hrbet obrnilo. Ta sklep se jim bode nekako nevaren, morda celo „verfassungswidrig“ zdel, in tako ostanemo, če sklepamo i sklepamo, tirjamo i tirjamo, ipak na cedilu. Sicer smo radovedni, kako se bo naš g. okr. glavar pri tej obnašal če je pravičen, mora temu sklepu popolnoma pritrditi; če pa tega ne, potem znamo, da so z nami Slovenci že „vrezali“, to je da §. 19. nam Slovincem nič mar ne gre.

Če bo srenja Hermanec res imela ta pogum, da bo vradevala le slovenski, potem bi bilo želeči, da to stori več srenj in Hermanško v tem posnema, ker združeni bi se ložej upirali nasilstvu nemškega vradovanja, ki nam preti od višjih vradov. Tedaj na delo slovenske srenje! —

Česka, 29. julija. „Vaterland“ od 27. t. m. je prinesel novico, da v dobro podučenih krogih govore, da bode knez Karol Lobkovic, bivši cesarski namestnik tirolski, kmalo imenovan za cesarskega namestnika na Českem. To bi bilo zopet novo znamenje, da se pot pripravlja k spravi med avstrijskimi narodi. Zato se „N. fr. Presse“ zaradi te novice „Vaterlandu“ pači, ker nemški liberalci s slovanskimi narodi nočejo mirno skupaj živeti, ampak jih le poniževati, psovati in bti. Ravno iz tega vzroka jim tudi pomiloščenje Skrejškovskega nič kaj ni po volji, ter so v svojih listih važnost tega dogodka hoteli potlačiti z lažjo, da je bil Skrejškovsky pomiloščen vsled lastne prošnje. „Politik“ to tendenciozno laž ostro zavrača, pisavši, da niti sam, niti kdo drug za njegovo pomiloščenje ni prosil in da Skrejškovsky je ječo še le zapustil, ko mu je predsednik deželne sodnije naznanil, da vsled došlega mu ukaza ne more nikakor dovoliti, da bi Skrejškovsky prestal vso kazn. Liberalno svojat tudi to strašno boli, da Skrejškovskemu dohajajo iz vsih českih pokrajin pozdravila in čestitanja. Za nas pa je to nov dokaz, da se ljudstvo svojih političnih vodjev drži iz prepričanja, ne pa prisiljeno, kakor tako radi trdijo liberalni nemčurski listi.

Vnanje države.

Pruska, 29. julija. Predvčerajnem so zaprli poznanskega škofijskega oskrbnika, škofa Janičevskega, ki je bil obsojen na 15 mesecev ječe. Ni še znano, v katero ječo ga bodo vtaknili. — Tirolski duhovnik Hautthaler v „Vaterlandu“ naznanja, da od Bismarka ni dobil nikakoršnega pisma. Naša „Lb. Ztg.“ pa vendar le še danes naznanja, da je Bismark omenjenemu gospodu lastnoročno pisal. G. vredniku priporočamo, da bi bolj marljivo prebiral raznotere časnike, ter starih, čisto neresničnih reči ne ponatiseval.

Francoska, 28. julija. Konservativna stranka, ki bi bila vsled lisičjih zvijač republikancev kmalo skoro čisto razpadla, se zopet krepko utrjuje. To je najbolj pokazala 23 t. m. pri posvetovanju o Perierovem predlogu, da bi se osnovala republika. Republikanci so pričakovali, da bode ta predlog sprejet, a narodna skupščina ga je s 374 glasovi proti 333 zavrgla. Republikanci so bili tudi za ta slučaj pripravljeni ter so bili nabrali 291 podpisov za predlog, da naj se narodna skupščina razpusti. Pa tudi nujnost tega predloga se je zavrgla s 369 glasovi proti 340, predlog sam pa je imel boje danes priti v razpravo. Republikanci so si delali upanje, da bodo v tem vprašanju zaradi nenazočnosti mnogih poslancev konservativne stranke zmagali, kar pa se jim ni posrečilo. K zmagi konservativcev je največ pripomogel vojvoda Broglie, in nekteri mislijo, da bode kmalo zopet imenovan za ministerskega predsednika.

Bruseljski kongres se je 27. t. m. pričel. Za prvosednika so izvolili zastopnika Rusije. Tudi Angležka je poslala svojega poslanca. Predlog kneza Gorčakova se izroči posebnemu odboru, potem pa bodo seje prenehale, dokler ta odbor svojega dela ne izvrši. Avstrijo zastopata poslanec na belgijskem dvoru grof Chotek, pa general Schönfeld.

Laška, 28. julija. V Florencu se je bilo ljudstvo zaradi prevelike dragine te dni sprlo in so morali vojaki siloma mir narediti. V Rimu so pa imeli nove mestne volitve, pri katerih so bili voljeni samo vladini kandidati. Pa to nič ne dé, ker so se volitev vdeležili zgolj uradniki in vladini privrženci. Ljudstvo molči, a ono še ni zatrto in prišel bode čas, ko se bode zopet oglasilo, da za kralja Emanuela in njegovo druhal ne mara. — Skoro po vsi deželi so 18. t. m. praznovali 500letni spomin slavnega pesnika Petrarke. V Arkvi, kjer je Petrarka umrl, napivali so pri tej priliki vpričo mnogobrojnih avstrijskih gostov na zedinjenje Trsta in Istre ter laških Tirol z Italijo! Naša stara tetka „Laibacherica“ pa čenča, da se je pri ti priliki razodevala prijaznost med Avstrijo in Italijo! Bi-li to od vradnega lista kdo pričakoval?

Španjska, 28. julija. Vse kar liberalni listi poročajo o velikanski zmagi republikancev nad Don Alfonsom, je to, da so odkupili od Karlistov 700 vjetih vojakov! Don Alfons jo je mahnil proti Siguenzi, kjer bode brž ko ne pričakoval Dorregerajevo armado, da zedinjena vdarita nad madrid. Po poročilih iz Bajonna so Karlisti po morju zopet dobili 12 kanonov in 200 zabojev streljiva. Tudi se dan za dnem množi število vojakov in častnikov, ki od republikancev prestopajo k njim.

Izabelin sin Alfons se je med tem podal v Paris, kjer bode čakal, kdaj se Serranu zljubi oklicati ga za kralja! Rajši naj bi bil ostal na Dunaju ter nadaljeval svoje študije. — V

Barceloni se je ljudstvo oglasilo za Don Karlosa, pa republikanci, ki Karlistom kaj radi očitajo najostudnejši grozovitosti, so zaprli 41 oseb, med katerimi je bilo več duhovnikov in plemenitašev. Tudi so požgali nekaj vasi, ki so s Karlisti potegnile.

O **srbskem** patrijarhu „Carl. Corr.“ poroča, da cesar volitve Stojkovičeve ne bodo potrdili, ampak zboru naložili, da voli novega patrijarha. Pismo cesarjevo je že neki došlo, in se bode zboru prebralo brž ko ne v četrtek 30. t. m. Ker se Stojkovič od volitve izključil, se bode imel zbor le odločiti za Gruiča ali pa za Kengyelaca. Ali bode zbor to storil ali ne, se sedaj še ne more vedeti; nekteri menijo, da se bode v tem slučaju večina svojim mandatom odpovedala. Če pa to storé, misli neki ogerska vlada razpustiti zbor, in sama imenovati patrijarha. Če ogerski državniki nočejo poslušati želj srbskega naroda, čemu pa sklicujejo zbor, mar naj bi kar naravnost ljudem vsilili moža, kateri je njim všeč.

Srbski bivši minister Garašanin je pred svojo smrtjo knezu Milanu izročil neko pismo, v katerem ga pozivlja na protivnost nekterih srbskih plemenitašev, kateri so se res začeli gibati. Bivši, v pregnanstvu živeči, minister Ristič namreč v nekem semlinskem listu knezu Milanu žuga, da bode na tisuče Srbov odpadlo od njega in marširalo proti Kragujevcu in Belemgradu, če ne odstavi sedanjega ministra Marinoviča. Pa vlada se za to žuganje čisto nič ne zmeni in Marinovič ravno zdaj spremlja kneza na njegovem potovanju. Z Milanom nezadovoljni Srbi ga tudi dolže, da z rumunskim knezom Karolom podpira sultanovega brata Mahmud Murada, kterege hočeta pripoznati za postavnega vladarja turškega, če bi sultan hotel spremeniti postavo o nasledstvu na turškem prestolu. Murad pa, pravi dopisnik, ki vse to „A. A. Ztg.-i“ poroča, o tej zvezi nič ne vé.

Domače novice.

Deželni načelnik g. vit. Vidmann je posebno pri političnih uradnikih ljubljanskih v slabem glasu, ker jih sili k temu, da se drže svojih uradnih ur. Prav tako! Saj so ravno neki uradniki do zdaj bili tako leni in neredni, da je bil že kar škandal. Za dobro plačo se mora kaj delati, ne pa postopati in uradnijskih sob spreminjati v gostilnice.

(Dr. Costa) se je podal kod predsednik Matice v Ptuj zaradi Cafove literarne zapaščine, ktera ima po pismeni obljudi njegovi od 25. sept. 1868 pripasti Matici. Dr. Costa je prejel vsa pisma, ktere je Caf zapustil, a to je veliko manj, kakor se je pričakovalo. Ne eno dovršeno delo se ni našlo, temveč same študije, ki bodo pa morda vendarle kako dobro zrnice hranile prihodnjim jezikoslovcem.

(Bolezen.) V Ljubljani otroci zelo mrjô za vnetjem vratu ali hudo davico. Ker je ta bolezen nalezljiva, treba paziti na majhne otroke, da ne pridejo v dotiko z bolnimi.

(Kegljanje) na korist dramatičnega društva v čitalnici ljubljanski je končano in je doneslo blagajnici omenjenega društva okoli 400 gold. Dotični komité se zahvaljuje vsim, ki so k takemu sijajnemu vspehu dejansko pomagali.

(Popravek.) Pri notici o banki „Sloveniji“ v našem zadnjem listu sta se vrnila dva bistvena tiskovna pogrška, namreč: Banka ima še 100.000 gold. (ne pa 1.000.000, kakor je stalo tiskano) in za blizo 72 milijonov zavarovanega (ne za 2 milijona).

Razne reči.

— Repata zvezda. Iz št. Miklavža pri Ormužu 25. julija. — Tukaj ljudje dosta kvasijo od repate zvezde, koja se je prikazovala prejšnje dni. Pravijo, da bo lakota, boj itd.; se vé, da to je prazna vera, če nas hoče Bog kaznovati, nam ne bo takega znamenja dajal. Bog nas varuj res lakote in drugih nesreč, kar pa se boja tiče, bo pa že komet „Bismark“ svoje zvezde poslal. Ne vem, kako se bo ta zvezda imenovala, ki si jo je v Kis-singenu posvetiti dal. — O ti ubogi Bismark; — zdaj si že nemoreš več slave in hvalisanja pri ljudstvu pridobiti, pa si delaš samorad (?) da te morajo streljati (se vé da njega ne, ampak mimo), da si potem pa nemški marternik. Pa te ni sram takih manévrov in komedij pri-pravljati. — Fej te bodi. —

— Dve nesreči. — Iz št. Miklavža pri Ormužu se nam piše: Nedavno se je peljal tukajšnji vincar v Ormuž k vinogradskemu oskrbniku po kolje; ker se je večkrat v svo-jem poslu k temu oskrbniku pripeljal, se je bil spoznal z vsemi otroci. Oskrbnikova deklica bi se bila rada en čas peljala ter je tako dolgo prosila, da jo vincar vzame k sebi na voz. Po-vedal je vincar dekli njenih staršev, da naj pride za mali čas za njim, da deklico zopet nazaj pelje. Pa dekle ni bilo za njim. Vincar pelja tedaj deklico dalje seboj, hoteč jo drugi dan zopet nazaj peljati, zlasti ker deklica ni hotela nič slišati o tem, da bi bila šla z voza ter nazaj domu. Toda človek obrača, Bog pa obrne. Ko se peljata čez Krčovino, se konji splašijo, ter tako močno naprej beže, da se je sedež prevrgel in vincar z deklicoj vred padel pred kola pod konje. Deklica je bila v trenutku mrtva, ker ji je konj z nogo ravno na črepinjo stopil, vincar pa je močno ranjen. Mislite si žalost staršev, ki so pričakovali deklico z veseljem nazaj, jim je pa namesto nje prišel glas, da deklice ne bo več nazaj, ker je mrtva. Sodnija zdaj to reč preiskuje, toda ne bode našla krivice pri vincarju, ki je sam močno ranjen in se je komaj smrti otel.

V bližnji soseski Kajžec je imela hči pre-možnih staršev tako zvani velik beteg (Epi-lepsie? Starši jo pošljejo na polje, in ko se vrne domu, si gre na mali potok sedé na brvi noge umivat; toda v tem trenutku njo prime beteg in prevrne se v potok ter se utopi. — Starši so ji sploh močno branili k vodi hoditi, ker so se sploh bali, da bi ji pri vodi hudo ne postalo, ter da je beteg pri vodi nebi pri-jel, toda ravno v vodi je našla smrt. O ne-sreči, ko se je bil otrok požgal, sem Vam že poročal, tedaj imamo to leto že tri nesreče. — Bog nas obvaruj kaj takega za naprej.

— Toča. Železnica. Mlatilnice. Repatica. Iz Noršinec, 26. julija. Dragi „Slovenec“, že dolgo ti nisem iz našega lju-tomerskega kraja nič poročal. Tudi zdaj ti ne morem z veseljem srcem nič povedati, ker nas vedno nesreče doletavajo; lansko leto so nas nadlegovale in nam vse silje pokončale, letos pa nas nadleguje mraz za mrazom in pa strašna voda v Muri, ki je tako narasla, da je od l. 1827 že stari ljudje ne pomnijo. Ta povodenj je strašno veliko škodo naredila, ker je pomurskim posestnikom vsa zemljišča za-plavila in z njiv vso zemljo odnesla, tako da jo morajo nazaj navaževati; drugim je zopet odnesla orodja, ker plavale so po nji kočije, kolesa, ulnjaki, panji (koši) s čebelami, živina, mlini, ljudje itd.

A sedaj je že v tretjič prišla zopet toča v vinske gorice in je poklatila vse, kar je na

trsju bilo. Gorica je prej še precej lepo ka-zala, ali včerajšnja burja nam je vse vzela. Zvonili in streljali so na vsih krajih, a vse ni nič pomagalo, toča je šla brez nehanja, kakor orehi debela ter potolkla Plavšek, Kajžer, Str-mec, Nunsko hrapo in še več. Boljše bi bilo, ko bi krščansko ljudstvo molilo in prosilo Boga, da bi nam ljubi Bog odvrnil te nevihte in nas varoval nesreče po izreku sv. pisma: „Molitev pravičnega oblake predere.“ *) Tudi iz radgonjskega okraja slišimo, da je po ta-mošnjih gorica hudo potolkla.

Govorjenje od železnice, ki se misli sem-kaj napeljati, je nekoliko od lani utihnilo, a zopet so zagnali vrišč, da bo šla; eni se je veselje, eni pa čez njo hudujejo in se ji zo-perstavljajo zaradi zemljišč.

Dobili smo sem v Ljutomer, kakor je že znano, dve parni mlatilnici, eno veliko, ki bo žago in mlin gnala, in eno majhno, ki jo ima tržan g. Weis. V petek 24. t. m. so jo po-skušali; privrelo je bilo mnogo ljudi iz Lju-tomera in okolice, in je vsim jako dopadla, ker tako čisto zmlati in zrnje zelo izčisti, ka-kor bi ga golob prebral. Razun teh dveh ima še g. Slavič v Ljutomeru 3 majhne mlatilnice. Nekterim kmetom se je zelo dopadla ter je vsak zagotovil, da bo prihodnje leto tudi ž njo mlatil. Mlatiči se pa čez to zelo hudujejo in preklinjajo.

Nekteri babjeverci si zdaj zelo jezike bru-sijo zaradi repaste zvezde, rekši, da nam ta zvezda že naprej vojsko napoveduje ali pa kako drugo nesrečo. Neomikano ljudstvo še vedno veruje na vraže, ker ne vedo, da je to naravna prikazen in nič ne pomenja.

— Iz Bleda in Bohinja se „Novicam“ poroča, da gozdarstvo Kranjske obrtnijske družbe po planinah živino preganja, rubi, koze strelja in to vse po pašah, ki so soseskam z razsodbami dež. komisije za odvezo zemlj. služnosti soseskam pripoznane. Upamo, da se bodo poškodovani vsi in nemudoma pritožili, in da bo gosposka enkrat hitro in odločno segla v kolobare, ki nam žugajo lepo gorenj-sko stran na beraško palico spraviti,

Poslano.

Od gosp. dr. J. Bleiweisa smo prejeli sledeči dopis: „Vljudno prosim sl. vredništvo, naj natisne priloženo pismo svetlega knezo-škofa, da svet resnico izvé. Ker „Slov. Narod“ še nikoli ni bil toliko pošten, da bi bil doka-zane mu laži preklical, zato ob enem prosim sl. vredništva družih naših slovenskih časn-ikov, naj blagovolijo vsaj posnetek iz gospod-knezoškofovega pisma v svojih listih natisniti.“

Dr. Jan. Bleiweis.“

Tako-le se od besede do besede glasi iz-ročeno nam pismo gospoda knezoškofa Wid-merja:

„Častiti gospod doktor! V 20. listu „No-vic“ na str. 234 razodevate mi željo, naj iz-rečem: ali je res, da ste Vi vzrok, da sem vredovanje slovarja, ki ima s pomočjo zapuščine prečastitega gosp. knezoškofa Antona Alojzija na svetlo priti, ustavil gosp. Levstiku?“

Na to Vam odgovorim sledeče:

Skrb za natis pripravnega rokopisa sem izročil možem, od katerih sem mislil, da so spo-sobni prevzeti odgovornost, da se kmalu do-vrši. Gosp. Levstika nisem jez poklical na to delo, pa tudi ne se zoperstavljal temu, da se

*) Zato pa ravno zvoní, da bi zvon ljudi opomnil na molitev. Vredn.

delo njemu izroči; tudi plačeval ga nisem jez, ampak le naukazal, da se mu plača odrajuje iz dotičnega zaklada. Ker pa je veliko časa preteklo in veliko denarja se potrosilo, pa jez še nikakoršnega za-četka za natis vredjenega rokopisa nisem pred oči dobil, zato sem za dolžnost si spoznal, izplačevanje iz omenjenega zaklada ustaviti. O tem sklepu me je vodilo edino le lastno prepričanje, da na tej poti ne pride slovar po volji gospoda testatorja na svetlo, in pa odgovornost moja za zaklad glavn. dediča, Alojzjevišča. Zato nisem nikogar sveta prosil, pa mi tudi ni nikdo svojega sveta vrival. Vse, kar se tedaj o Vas beseduje, je strastno natolcevanje, ravno tako imenovanih dveh profesorjev.

Pooblastujem Vas, gospod doktor, poslu-žite se teh vrstic, kakor Vam je drago.

V Ljubljani 23. julija 1874.

Jernej l/r., knezoškof.“

Eksekutivne dražbe.

31. julija. Miko Muc-evo iz Zemelj (2700 gl.) v Metliki. — 2. Juri Težak-ovo iz Bušnje vasi (1860 gl.) v Metliki. — 1. Terez. Roič-eve iz mal. Podloga (800 gl.) v Krškem.

1. avgusta. Marka Suhor-jevo iu Železnika (1324 gl.), — 1. Fr. Mat. Malešič-evo iz Rado-vice (960 gl.), obe v Metliki.

3. avgusta. 3. Mart. Komar-jevo iz Jelenj (1505 gl.), — 3. Fr. Podobnik-ovo iz Oble Go-ric (250 gl.), obe v Litiji. — 3. Marije Faj-far jeve iz Lesec (1100 gl.), v Radolici. — 2. Jak. Blatnik-ovo (jun.) iz Prevolj (1073 gl.) v Žužemberku. — 1. Jan. Jereb-ovo iz Hraš (7716 gl.) v Kranji.

Umrli so:

24. julija. Marija Šajn, kajžarja otrok, 6 m., — in Lenka Dovšak, otrok železniškega služab-nika, 3 m., obe za božjastjo. — Marija Poljak, udovi okr. komisarja, otrok Janez, 3 l., za vnet-jem vratú (davico).

25. julija. Pavlina Čulk, otrok eig. fabr. pri-stava, 3 m., za drizgo. — Frančiška Cepuder, otrok železniškega služabnika 6½ l., za vnetjem vratú. — Boštjan Šoberl, dimnikarsk pomočnik, 35 l., za pljučnico. — Lenka Vuti, kočijažev otrok, 2 m., za drizgo.

Telegrafične denarne cene

29. julija.

Papirna renta 70.15. — Srebrna renta 74.80. — 1860letno državno posojilo 109.— — Bankine akcije 972 — Kreditne akcije 234.50 — London 110 55. — Srebro 103 90. — Ces. kr. cekini —.— — Napoleon 8.85.

Denarstvene cene.

28. julija.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	70.20	70.30
5% renta v srebru	75.—	75.20
Srečke (lozi) 1854. l.	99.—	99.50
„ „ 1860. l. celi.	108.75	109.—
„ „ 1860. l. petinke	112.75	113.25
Premijski listi 1864. l.	134.25	134.75

Zemljiščine odveznice.

Štajarske po 5%	93.50	94.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	86.50	—
Ogerske po 5%	76.50	77.—
Hrvaške in slavonske po 5%	79.—	78.—
Sedmogradske po 5%	73 80	74 20

Delnice (akcije).

Nacionalne banke	975	977
Unionske banke	120.—	120 50
Kreditne akcije	233.25	234.50
Nižoavstr. eskomptne družbe	900.—	—
Anglo-avstr. banke	151.75	152.—

Srečke (lozi).

Kreditne po 100 gld. a. v.	160.—	160.50
Tržaške „ 100 „ k. d.	106.—	106.50
„ „ 50 „ „ „	52.—	53.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	25.—	25.50
Salmove „ 40 „ „ „	31.—	32.50
Palffy-jeve „ 40 „ „ „	25 50	26.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	28.50	29.50
St. Genois „ 40 „ „ „	24.—	25.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	18.50	19.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	—	—

Srebro in zlato.

Ces. cekini	5.29	5.30
Napoleons'or	8.85	8 85 ½
Srebro	104.10	104.20

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.